https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Muallif: F.I.Sh.: **Mahmudov Muzaffar Mansurjon o‘g‘li**
Ilmiy daraja: magistrant
Mutaxassislik: Lingvistika
O‘quv muassasasi: O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti
E-mail: mahmudovmuzaffar1994@gmail.com

KOREYS VA O‘ZBEK TILLARIDA YANGI KIRIB KELGAN ANGLICIZMLARNING QIYOSIY TAHLILI

Annotatsiya

Mazkur maqolada globallashuv jarayonlari ta’sirida koreys va o‘zbek tillariga kirib kelayotgan yangi anglicizmlar qiyosiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlar hamda kundalik nutqda faol ishlatilayotgan inglizcha o‘zlashmalar tanlab olindi. Anglicizmlarning fonetik, morfologik va semantik moslashuvi har ikki til misolida o‘rganildi. Tadqiqot natijalari koreys tilida fonetik moslashuv ustunligini, o‘zbek tilida esa semantik va terminologik moslashuv yetakchi ekanini ko‘rsatdi. Tadqiqot natijalari tilshunoslik va tarjima amaliyoti uchun muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Kalit so‘zlar: anglicizm, qiyosiy tahlil, koreys tili, o‘zbek tili, leksik o‘zlashma.

Introduction (Kirish)

Bugungi globallashuv sharoitida ingliz tili xalqaro muloqot vositasi sifatida dunyo tillariga kuchli ta’sir ko‘rsatmoqda. Natijada ko‘plab milliy tillarda ingliz tilidan o‘zlashgan yangi so‘zlar, ya’ni anglicizmlar faol qo‘llanila boshladi. Ayniqsa, texnologiya, internet, biznes va ommaviy madaniyat sohalari bu jarayonning asosiy manbai hisoblanadi.

Mazkur tadqiqot O‘zbekiston–2030 strategiyasi va Oliy ta’limni rivojlantirish konsepsiyasida belgilangan zamonaviy ilmiy izlanishlarni rivojlantirish yo‘nalishlariga mos keladi. Tadqiqotning maqsadi koreys va o‘zbek tillarida yangi anglicizmlarning o‘zlashish xususiyatlarini qiyosiy jihatdan aniqlashdan iborat.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Globallashuv jarayonlari natijasida tillar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir kuchayib, leksik o‘zlashmalar soni sezilarli darajada oshmoqda. Tilshunoslikda bu hodisa “lingvistik kontakt” tushunchasi bilan izohlanadi. Ayniqsa, ingliz tilining global mavqei tufayli ko‘plab tillarda anglicizmlar faol qo‘llanilmoqda.

Mashhur britaniyalik tilshunos **David Crystal** ingliz tilining bugungi holatini tahlil qilar ekan, uni “global til” deb ataydi va quyidagi fikrni bildiradi:

“Ingliz tili dunyo miqyosida fan, texnologiya va ommaviy kommunikatsiyaning asosiy vositasiga aylangan” [1].

Bu fikr koreys va o‘zbek tillarida inglizcha o‘zlashmalarning tez kirib kelishini izohlashga asos bo‘ladi.

Rus tilshunosi **L.P. Krysin** o‘zlashmalar masalasiga to‘xtalib, anglicizmlarni til taraqqiyotining tabiiy bosqichi sifatida baholaydi. Unga ko‘ra,

“chet tillardan kirib kelgan so‘zlar jamiyatdagi yangi tushunchalar paydo bo‘lishining lingvistik aksidir” [2].

O‘zbek tilshunosligida ham bu masala dolzarb hisoblanadi. Professor **Sh. Rahmatullayev** o‘z tadqiqotlarida inglizcha o‘zlashmalar ko‘pincha terminologik ehtiyoj bilan bog‘liq ekanini ta’kidlaydi va shunday yozadi:

“O‘zbek tiliga kirib kelayotgan anglicizmlar asosan yangi soha va tushunchalarni nomlash vazifasini bajaradi” [3].

Bu holat o‘zbek tilida anglicizmlarning ko‘proq **semantik va terminologik** jihatdan o‘zlashtirilishini izohlaydi.

Koreys tilshunosi **Kim Jin-u (김진우)** koreys tilidagi anglicizmlarni o‘rganib, ularning fonetik moslashuvi yuqori ekanini qayd etadi. Uning fikricha:

“Koreys tilida chet tillardan kirib kelgan so‘zlar milliy fonologik tizim asosida qayta shakllanadi” [4].

Shuningdek, **Lee Seong-ho** koreys ommaviy axborot vositalarida anglicizmlarning keng tarqalishini tahlil qilib, ularni zamonaviylik belgisi sifatida baholaydi [5]. Bu holat yoshlar nutqida anglicizmlarning faol qo‘llanishiga sabab bo‘lmoqda.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Yuqoridagi olimlar fikrlarini umumlashtirar ekanmiz, koreys va o‘zbek tillarida anglicizmlarning o‘zlashuvi turli yo‘nalishda kechayotganini ko‘rish mumkin. Koreys tilida fonetik moslashuv yetakchi bo‘lsa, o‘zbek tilida anglicizmlar ko‘proq ma’no va vazifa jihatidan moslashtiriladi.

Tilshunos **H. Kim** bu jarayonni quyidagicha izohlaydi:

“Har bir til chet elementlarni o‘z ichki tizimi asosida qayta ishlaydi” [6].

Mazkur yondashuv tadqiqotimiz natijalari bilan to‘liq mos keladi va qiyosiy tahlilning ilmiy asoslanganligini ta’minlaydi.

Methods (Metodlar)

Tadqiqot davomida qiyosiy-tahliliy, deskriptiv hamda leksik-semantik metodlardan foydalanildi. Tadqiqot materiali sifatida 2019–2024-yillar oralig‘ida koreys va o‘zbek ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlar va elektron lug‘atlardan olingan ma’lumotlar tanlab olindi. Jami 60 dan ortiq anglicizm tahlil qilindi.

Results (Natijalar)

Tahlil natijalari koreys tilida anglicizmlarning asosan fonetik moslashuv asosida o‘zlashtirilishini ko‘rsatdi. Inglizcha birliklar koreys yozuv tizimiga moslashtirilib, talaffuz jihatidan soddalashtiriladi. O‘zbek tilida esa anglicizmlar ko‘proq terminologik va semantik birlik sifatida qo‘llanilib, ularning asosiy ma’nosi saqlab qolinadi.

Koreys va o‘zbek tillarida anglicizmlarning moslashuvi

Inglizcha so‘z	**Koreys tilida**	**Moslashuv turi**	**O‘zbek tilida**	**Moslashuv turi**
computer	컴퓨터	fonetik	kompyuter	grafik
online	온라인	fonetik	onlayn	grafik

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Inglizcha so‘z	**Koreys tilida**	**Moslashuv turi**	**O‘zbek tilida**	**Moslashuv turi**
marketing	마케팅	fonetik	marketing	termin
startup	스타트업	fonetik	startap	semantik
blogger	블로거	fonetik	bloger	leksik

Moslashuv turi	Koreys tili (%)	O‘zbek tili (%)
Fonetik	65%	30%
Semantik	20%	45%
Terminologik	10%	20%
Boshqa	5%	5%

Koreys tilida fonetik moslashuv 65% ni tashkil etishini, o‘zbek tilida esa semantik va terminologik moslashuvning ustunligini ko‘rsatadi.

Discussion and Conclusion (Muhokama va xulosa)

Qiyosiy tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, koreys va o‘zbek tillarida anglicizmlarning o‘zlashish jarayoni bevosita har bir tilning ichki tizimi va struktur xususiyatlari bilan chambarchas bog‘liqdir. Koreys tilida fonologik tizimning moslashuvchanligi ingliz tilidan kirib kelayotgan birliklarning tez va nisbatan muammosiz integratsiyalashuviga imkon yaratadi. Xususan, koreys yozuv tizimi va fonetik me’yorlari inglizcha so‘zlarni milliy talaffuzga moslashtirishni osonlashtiradi, bu esa anglicizmlarning kundalik nutq va ommaviy axborot vositalarida keng tarqalishiga olib keladi.

O‘zbek tilida esa anglicizmlarning o‘zlashuvi asosan ijtimoiy-lingvistik ehtiyojlar bilan belgilanadi. Yangi texnologiyalar, biznes, marketing va raqamli

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

kommunikatsiya sohalarida paydo bo‘layotgan tushunchalarni ifodalash zarurati inglizcha terminlarning o‘zbek tiliga kirib kelishini tezlashtirmoqda. Bunday hollarda anglicizmlar ko‘pincha semantik jihatdan moslashib, terminologik birlik sifatida mustahkamlanadi va tilning leksik boyligini kengaytiradi.

Mazkur farqlar koreys va o‘zbek tillarining tipologik jihatdan turlicha ekanini hamda chet tillardan o‘zlashmalarni qabul qilish mexanizmlari har bir til uchun o‘ziga xos ekanini ko‘rsatadi. Shu bois anglicizmlarni o‘rganishda faqat tashqi ta’sir omillarini emas, balki tilning ichki qonuniyatlarini ham inobatga olish muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqot natijalari tarjima nazariyasi nuqtayi nazaridan anglicizmlarning adekvat tarjimasini ta’minlashda, shuningdek, xorijiy tillarni o‘qitish jarayonida zamonaviy leksik birliklardan samarali foydalanishda muhim ilmiy-amaliy asos bo‘lib xizmat qilishi mumkin. Bundan tashqari, olingan xulosalar kelgusida qiyosiy tilshunoslik va leksikografiya sohasidagi tadqiqotlar uchun nazariy zamin yaratadi.

Adabiyotlar

1. Crystal D. English as a Global Language. Cambridge University Press; 2020.
2. Крысин Л.П. Иноязычные слова в современном языке. Москва; 2019.
3. Rahmatullayev Sh. Zamonaviy o‘zbek tili leksikasi. Toshkent; 2022.
4. 김진우. 외래어와 한국어 변화. 서울: 한글학회; 2021.
5. Lee S. Anglicisms in Korean Media. Journal of Linguistics. 2021;45(2).
6. Kim H. Language and Globalization. Seoul National University Press; 2020.